

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2523/2020
18.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Јаковљевић, адвокат из ..., против тужене Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ Д.О.О. Београд, чији је пуномоћник Немања Васиљевић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4314/17 од 07.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 18.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4314/17 од 07.02.2020. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви странака за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 757/12 од 04.11.2016. године, која је исправљена решењем истог суда П1 757/12 од 26.04.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду тужене од 23.01.2012. године и обавезана је тужена да тужиоца врати на рад у року од 15 дана од пријема писаног отправка пресуде. Ставом другим изреке, одбачена је тужба тужиоца у делу у коме је предложио да се обавезе тужена да га распореди на послове одређене уговором о раду од 29.10.2009. године са анексом уговора о раду од 23.05.2011. године, као недозвољена. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 293.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4314/17 од 07.02.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о раду тужене од 23.01.2012. године и обавезе тужена да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој надокнади трошкове првостепеног поступка у износу од 493.700,00 динара и одбијен захтев

тужиоца за накнаду трошкова поступка. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 39.600,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби за увећање од 20 % на име ПДВ-а.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП на коју се у ревизији указује. Другостепени суд је прихватио оцену доказа и чињенично стање утврђено првостепеном пресудом. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити, применом члана 407. ЗПП. Одредбом члана 407. став 2 ЗПП изричито је прописано да се ревизија не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања. Врховни касациони суд не узима у разматрање наводе изнете у ревизији, изван дозвољених законских разлога за изјављивање овог правног лека.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је отказан уговор о раду решењем тужене од 23.01.2012.године у ком су наведени разлози за отказ. Везано за разлог наведен као одбијања закључења Анекса 2. уговора о раду од 17.10.2011. године у смислу члана 171. став 1. тачка 1. Закона о раду, првостепени суд је утврдио да је тужилац Анексом уговора о раду од 23.05.2011. године распоређен на радно место ... Службе за ..., да је тужиоцу упућена понуда од 17.10.2011. године ради закључења Анекса 2. уговора о раду од истог датума, којим би био распоређен на радно место ... у Организационој ..., а као разлог премештаја наведена потреба организације рада, без конкретизације навођењем чињеница из којих произилази потреба процеса и организације рада, односно оправданости премештаја тужиоца. Суд је оценио да су понуда и анекс од 17.10.2011. године незаконити из разлога што запослени мора да зна разлог због чега се премешта на друге послове јер му се тако омогућава право на одбрану у односу на употребљене разлоге које користи послодавац за измену уговорених услова рада, а у конкретном случају није тако поступљено.

Везано за отказни разлог кршења утврђене процедуре у смислу комуникације путем мејла, првостепени суд је утврдио да је код тужене постојала устаљена пракса да запослени међусобно службено комуницирају путем мејла и да је тужилац слао мејлове ради израде пословних задатака и тиме није прекршио комуникацију заступљену у

пракси код тужене. Из истог разлога који се односи на праксу код тужене у виду задржавања запослених након истека радног времена, суд је закључио да то није била воља тужиоца већ пракса код послодавца због чега тужилац не може сносити штетне последице. Такође, имајући у виду регулативу Закона о спречавању злостављања на раду, конкретно одредбу члана 23. оцењено је да се обраћање надлежним органима и покретање законом предвиђених поступака ради заштите права не може сматрати отказним разлогом и не представља злоупотребу права на заштиту од злостављања. Запослени је овлашћен да покрене поступак уколико сматра да је то потребно ради заштите његових права и интереса, а суд или други надлежни орган о истакнутом захтеву одлучује применом материјалног права о чему доноси одговарајућу одлуку. Према датим разлозима првостепеног суда, тужилац није учинио повреду радне обавезе из члана 67. став 1. алинеја 1. Колективног уговора туженог, односно члана 111. уговора о раду „неизвршавање одредби овог уговора и општих аката послодавца, као и других аката који се односе на његова права, обавезе и одговорности у вези са радом“.

Када је у питању отказни разлог непоштовања радне дисциплине утврђеног чланом 68. став 1. алинеја 7. и став 2. Колективног уговора, првостепени суд је пошао од утврђења да је тужиоцу стављено на терет да у јутарњим часовима 25.11.2011. године није хтео да изврши примопредају основних средстава, већ је захтевао да се иста изврши око 16,30 часова пред крај радног времена, да је тужилац наведеног дана радио и закључио да се такво поступање не може сматрати неуобичајеним захтевом. Међутим, чињенице да је в.д. директора за ... ББ и ВВ сачекао испред канцеларије држећи у рукама укључену камеру и снимајући примопредају, иако је упозорен да није дозвољено да снима у службеним просторијама послодавца, представља пропуст тужиоца као запосленог. Став је тог суда да се мора имати у виду контекст у коме се ситуација одвијала, да су међуљудски односи били нарушени у смислу што су били у току поступци због злостављања на раду, тужиоцу је умањивана зарада, удаљен је са рада, те прихватио да је тужилац због сопствене сигурности одлучио да примопредају снимима, обезбеди снимак основних средстава чија се примопредаја врши и да су ствари предате у исправном стању, чему у прилог говоре сагласне изјаве сведока да је тужилац посебно снимао лап-топ који је био укључен и телефон понављајући да су исправни. Не може сваки акт недисциплине довести до отказа, већ само понашање које је такво да с обзиром на процес рада и све околности случаја запослени не може да настави рад код послодавца. Наведени отказни разлог нужно мора да прати свест о недисциплини, која је по оцени суда у моменту почетка снимања изостала. Првостепени суд је закључио да је тужилац желео да примопредају снимима ради заштите сопствених интереса, односно обезбеђење доказног средства да је предао задужена основна средства у исправном стању, при чему није био свестан да је исто забрањено све док од стране овлашћених лица није упозорен да то не чини те да такав акт недисциплине не може довести до отказа.

На основу изнете оцене о непостојању разлога за отказ уговора о раду тужиоцу, првостепени суд је оспорено решење о отказу уговора о раду поништио као незаконито и обавезао тужену да тужиоца врати на рад. Тај суд је одбацио тужбу тужиоца у делу у којем је тражио да се обавезе тужени да га распореди на послове одређене уговором о раду од 29.10.2009. године, с обзиром да је распоређивање запослених у аутономији

послодавца и узрочно-последичној вези са стварним потребама и организацијом рада, па се о распоређивању тужиоца не може одлучивати од стране суда.

Другостепени суд није прихватио закључак првостепеног суда да понашање тужиоца на дан примопредаје основних средстава 25.11.2011. године не представља законити основ за отказ уговора о раду тужиоцу, налазећи да је на основу правилно утврђених чињеница првостепени суд погрешно применио материјално право када је поништио решење о отказу и усвојио захтев тужиоца да се врати на рад код тужене.

Разлози и закључци другостепеног суда изнети у побијаној пресуди су чињенично и правно утемељени.

Одредбом члана 15. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09), прописано је да је запослени дужан да савесно и одговорно обавља послове на којима ради, као и да поштује организацију рада код послодавца, као и правила и услове послодавца у вези са испуњавањем уговорних и других обавеза из радног односа.

Одредбом члана 179. став 1. истог закона, прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребу послодавца и то између осталог ако запослени својом кривицом изврши повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду (тачка 2.) и ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, тј. ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца (тачка 3.).

Одредбом члана 68. став 1. алинеја 7 Колективног уговора тужене прописано је да се уговор о раду може отказати уколико засполени не поштује радну дисциплину, поред осталог, у случају континуираног или грубог кршења радне дисциплине и ометања запослених у извршавању послова, а ставом 2. истог члана да се уговор запосленом може отказати због понашања запосленог које је такво да не може наставити даљи рад код послодавца.

У конкретном случају, понашање тужиоца везано за наложену предају основних средстава представља отказни разлог предвиђен чланом 68. став 1. алинеја 7. и став 2. Колективног уговора тужене, због очитованог грубог кршења радне дисциплине и ометања запослених у извршавању послова. Тужилац је био на раду 25.11.2011. године и везано за наложену примопредаја основних средстава захтевао да се одгоди односно спроведе пред крај радног времена око 16,30 часова, ком захтеву је удовољено, а пре примопредаје испред канцеларије је сачекао запослене задужене да ту службену радњу спроведу држећи у рукама укључену камеру и снимајући ток примопредаје, иако је упозорен да није дозвољено да снима у службеним просторијама послодавца, па је тужилац скривљено поступао. Другостепени суд је оценио да овакво понашање тужиоца представља повреду радне обавезе, непоштовање радне дисциплине утврђене чланом 68. став 1. алинеја 7 Колективног уговора „у другим случајевима континуирано или грубо кршења радне дисциплине, ометања запослених у извршавању послова.“ Послодавац је поступио у складу са прописаном процедуром, пре доношења решења о отказу тужилац се изјаснио на упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду.

По налажењу Врховног касационог суда, ревизијско оспоравање побјане пресуде другостепеног суда није основано.

Имајући у виду истрајавање тужиоца у визуелном снимању примопредаје средстава у радном простору, упркос противљењу оних који примопредају службено спроводе, не може бити оправдано. То ни са разлога које је тужилац навео, да обезбеди визуелни запис о примопредаји опреме у исправном стању. Јасно је да је тужилац вољно поступао на начин да је са укљученом камером у рукама сачекао двоје запослених задужених да са њим изврше примопредају и у даљем насупрот њиховом исказаном противљењу снимању и забрани снимања у службеним просторијама послодавца, тужилац је јасно манифестовао намеру да са снимањем настави, не обазирјући се на упозорење о недозвољености таквог поступања у простору спровођења службене радње и у односу на запослене који учествују у радњи примопредаје. Сумње не може бити да је тужилац био свестан недозвољености таквог понашања и поступања супротно дужности да поштује правила послодавца и обавезе из радног односа, на то је био упозорен, па и поред предочавања он није одустао од даљег скривљеног поступања. Такво понашање се не може толерисати и представља довољан и оправдан разлог због кога послодавац запосленом може отказати уговор о раду, што је и учинио у законито спроведеном поступку у ком се тужилац користио правом на одбрану.

Наводи ревизије да ни послодавац, а ни суд нису утврђивали да ли је тужилац стварно снимао догађај примопредаје и да је он кроз цео поступак истицао да снимање није ни вршено, остају без утицаја. Тужилац је својим понашањем демонстрирао да врши снимање. Такво поступање без пристанка лица које се налази испред камере и може наћи на снимку, је противправно, вређа права личности и омета запосленог у вршењу послова и задатака, на груб и недоличан начин. Истрајавање у грубом кршењу радне дисциплине, довољан је разлог за отказ уговора о раду запосленом који је свесно и вољно такво понашање испољио, не обазирјући се на правно заштићена добра и права других запослених да поверене послове изврше без узнемиравања и важећа правила о понашању на раду и забрани снимања. И то, независно од околности да ли је снимак начињен, сачуван или уништен, као и да ли је и поред ометања других запослених извршена службена радња примопредаје средстава. Разлози којима тужилац правда своје поступање се не могу сматрати оправданим за поступање супротно изричитим правилима поступања запослених код туженог, које су тужиоцу, као дугогодишњем запосленом код туженог, изван сумње била позната. Насупрот томе, ревизијско оспоравање је неприхватљиво. Описано чињење тужиоца представља довољан разлог за отказ уговора о раду, уз испуњени услов омогућеног изјашњења пре датог отказа, што оспорено решење о отказу чини законитим, а захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, неоснованим.

По налажењу Врховног касационог суда, насупрот ревизијском оспоравању другостепени суд је правилно оценио да се у конкретном случају стекао разлог за отказ уговора о раду тужиоцу и правилном применом материјалног права одлучио када је као неоснован одбио тужбени захтев да се поништи решење о отказу уговора о раду тужиоцу и захтев тужиоца за враћање на рад код тужене.

Из наведених разлога, на основу члана 414. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Како тужилац није успео са ревизијом, то му трошкови ревизијског поступка не припадају, а састав одговора на ревизију тужене није био нужан и неопходан за доношење ревизијске одлуке, због чега је одлучено као у ставу другом изреке, на основу члана 165. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић